

IDARA YA IOWA INAYOSHUGULIKIA HAKI NA MAJUKUMU YA WATEJA VIPOFU

Ilirekebishwa January 2019

Mazoezi ya kufunzwa kazi ni nini?

Kama mtu ambaye ni kipofu au mwenye ana shida ya kuona vizuri, unaweza ukagundua kuwa ni vigumu kupata au kubaki kwa kazi. Mazoezi ya kufunzwa kazi ni muungano kati yako, mshauri wako, Walimu wako wa mazoezi ya kufunzwa kazi na watalamu wako wa teknolojia ambao wametengwa ili wakusaidie kushinda magumu hayo.

Ni nini mshauri wangu anafanya?

Unapo omba nafasi ya kupata huduma wa mazoezi ya kufunzwa kazi, mshauri wako ndiye ataamua kama utaingia kwenye programu. Ukiweza kupata nafasi hio mshauri wako atakusaidia kuamua ni njia ipi ya kazi ungependa kufuatana na vitu gani utahitaji ili uweze kufaulu katika hio kazi yako.

Ni hatua zipi ziko katika mazoezi ya kufunzwa kazi?

Shughuli ya mazoezi ya kufunzwa kazi ni pamoja na kuomba nafasi ya kupata huduma huo, kuamuliwa kama unafaa kupata huduma huo, kujipanga na kujitayarisha kwa ajili ya kazi unayotaka, kumaliza masomo yote unastahili kuanza kufuata njia ya kazi yako.

Nitaomba aje huduma wa mazoezi ya kufunzwa kazi?

Ili kuanza shughuli ya mazoezi ya kufunzwa kazi ni lazima ujaze na kutia saina katika fomu ya kuomba huduma huo. Fomu hii inaulizia habari yako ya msingi. Hii itaweza kumsaidia mshauri wako kupata habari ambazo zitamsaidia kuamua kama unafaa kupata huduma huo na pia kuanza kutengeneza mpangilio wa ajira yako. Fomu hii inauliza tu habari ambayo itahitajika kwa shughuli ya mazoezi ya kufunzwa kazi kama habari inayohusiana na hali yako ya kiafya ya macho, historia ya kazi ambazo umefanya na maslahi yako ya kazi. Ni muhimu kupata habari yako ya

kimatibabu. Usaidizi wako utahitajika ili habari hizi zipatikane. Bila habari hizo mshauri wako hataweza kuamua kama unafaa na kupewa huduma wa mazoezi ya kufunzwa kazi.

Idara hii inachukua habari ya kibinafsi chini ya Sheria ya umma 93-112, kama ilivyo rekebishwa. Habari yote inayopatikana inachukuliwa kama siri. Lazima upeane ruhusa kwa maandishi kabla habari yako yeyote itolewe. Hata hivyo, ikiwa habari hio ni muhimu katika mazoezi yako ya kufunzwa kazi, habari hio inaweza kutolewa kwa vituo vya kujifunzia kazi, shule za kujifunzia, madaktari maalum na/au watu wengine au makampuni bila ruhusa yako ya maandishi.

Je! Ni lini ninastahili huduma wa ukarabati wa ufundi??

Unastahili huduma wa ukarabati wa ufundi kutoka kwa (Iowa Department for the Blind) idara ya Iowa ya vipofu ikiwa:

- Wewe ni kipofu au una uharibifu mkubwa wa kuona
- Unataka kufanya kazi
- Kama huwa na vizuizi vikuu katika kuandaa, kupata au kudumisha kazi
- Unahitaji huduma za ukarabati wa ufundi ili kuondokana na vizuizi hivi
- Kama upo Iowa

Uaamuzi Wa kustahili hufanywa haraka iwezekanavyo. Wakati mwingine, kuchelewa kupata habari

inayohitajika hufanyika. Ikiwa wewe na mshauri wako mtatarajia kuwa inawezachukua muda mrefu

zaidi ya siku 60 kuamua kustahili, mshauri wako atajadili hili na wewe, na pamoja munaweza kuamua

tarehe ya lengo.

Je! Ninajipanga aje kwa kazi ninayotaka?

Ikisha amuliwa kuwa unastahili huduma, utahitaji kukuza mpango kamili wa hatua ambao it

asababisha kazi ya chaguo lako. Mpango huu unajulikana kama Mpango wa Mtu binafsi wa Ajira (IPE).

IPE ni pamoja na lengo lako la ajira, tarehe ambayo unatarajia ili kufikia lengo lako, huduma unazo hitaji

kufikia lengo lako, na jinsi huduma hizi zitatolewa. IPE yako pia itajumuisha “Viwango vya Mapito “.

Je, nina chaguo gani?

Njiani, utakuwa na uchaguzi wingi wa kufanya. Mshauri wako anaweza kukusaidia kupata taarifa unayohitaji kufanya uamuzi saa hii kuhusu:

- maslahi, ujuzi, na uwezo wako
- lengo lako la kazi
- huduma unaohitaji ili ufikia lengo lako na ni nani anayeweza kutoa huduma huo.
- mipango zinayohitajika ili kupokea huduma huo.

Mshauri wako atakuwa na taarifa muhimu kuhusu fursa za ajira. Ikiwa tayari umeajiriwa, mshauri wako anaweza kukusaidia na vifaa unavyohitaji ili uweze kuendelea na kazi yako.

Je, ni huduma gani wa urekebishaji wa ufundi ninaweza kupewa?

IDB inaweza kukupa au kukusaidia kupata huduma mbali mbali zinazoweza kukusaidia kujiandaa kwa ajili ya kuajiriwa, kupata ajira na kufanikiwa katika ajira. Huduma hizi ni pamoja na, lakini sio lazima tu:

Mafunzo ya Ustadi Unaohusiana na Ulemavu

Hii ni pamoja na mafunzo ya jinsi ya kutumia fimbo nyeupe, kusafiri kwa usalama na kwa uhuru katika mazingira yoyote. Inajumuisha mafunzo ya kusoma na kuandika nukta nundu, mbinu za kupika, kusafisha na kudhibiti nyumba ya mtu, na mafunzo ya kutumia kompyuta, kompyuta kibao, simu au teknolojia nyingine kwa kutumia visoma skrini, vionyesho vya breli na/au ukuzaji. Wateja wanaopenda kujifunza mbinu mbadala kwa haraka zaidi,

kujenga kujiamini, na kushughulikia hofu na masikitiko yao katika mazingira, yenye usaidizi huchagua kuhudhuria kituo chetu cha mafunzo huko Des Moines. Mafunzo ya ujuzi yanaweza pia kutolewa katika jumuiya yako kwa utaratibu na walimu wa urekebishaji wa ufundi stadi na wataalamu wa teknolojia ya urekebishaji.

Teknolojia ya Urekebishaji

Hii ni pamoja na vifaa vya teknolojia ya chini na vya hali ya juu vinavyoweza kukuwezesha kutekeleza majukumu ya kazi na maisha. Hii ni pamoja na kusoma skrini au programu ya ukuzaji, vionyesho vya breli vinavyoweza kuonyeshwa upya, fimbo ndefu nyeupe, vifaa vya kuandika nukta nundu, na vifaa vingine vinavyohitajika ili kukamilisha kazi na maisha. Hii pia inaweza kujumuisha mafunzo ya jinsi ya kutumia vifaa hivi.

Msaada wa Kielimu

IDB inaweza kuwasaidia wateja kupata mafunzo ya ufundi stadi, kazini, au mafunzo ya uanagenzi. IDB pia inaweza kusaidia wateja katika kuhudhuria shule ya jamii, miaka minne, au wahitimu ikiwa inahitajika kufikia lengo lako la ufundi. Tafadhali tazama Sheria na Masharti yetu ya Ufadhili wa IDB wa Elimu na Mafunzo ya Baada ya Sekondari. Ona; [our Terms and Conditions for IDB Sponsorship of Post-Secondary Education & Training](#)

Ushauri na Mwongozo

Wakati watu wanapoteza kiasi kikubwa cha maono au wanapokua na maono machache au hawana kabisa, ni jambo la kawaida sana kujisikia peke yako, huzuni, hasira, au hofu ya kile ambacho kinaweza kutokea wakati ujao. Jamii kwa ujumla inaelekea kuwaona vipofu kuwa na fursa na uwezo mdogo. Vipofu hawawakilishwi sana katika filamu na televisheni,

lakini tunapokuwa, mara nyingi tunaonyeshwa kuwa hatujiwezi, wenye bumbuwazi, au walio hatarini. Unapozoea kufanya mambo kwa macho, ni vigumu kufikiria jinsi unavyoweza kufanya mambo yale yale bila kuona. Hata hivyo, mara tu watu wanapojifunza jinsi ya kufanya mambo bila kutegemea macho, kujenga kujiamini kwao, na kuelewa kwamba wanaweza kujitegemea na kuishi maisha kamili na yenye furaha, hisia hizi hupungua sana au kutoweka kabisa. Hii si rahisi na inachukua muda. Mshauri wako wa urekebishaji yuko hapo kuzungumza nawe kuhusu hofu yako, kufadhaika, na huzuni. Mshauri wako anaweza kukusaidia kupata masuluhisho chanya kwa changamoto. Pia inaaminika kuwa vipofu au watu wenye uwezo mdogo wa kuona wanaweza tu kufanya aina fulani za kazi. Kwa kweli kuna madaktari vipofu, wanasheria, maseremala, walimu, wanasayansi, wamiliki wa biashara, na taaluma nyingine nyingi. Upofu haupaswi kuwa sababu ya kuchagua kazi ya kufuata. Mshauri wako anaweza kukusaidia kujua jinsi unavyoweza kutumia mbinu mbadala kukamilisha kazi za kazi na kupata watu wasioona tayari wanafanya kazi katika taaluma unayochagua ambao unaweza kuzungumza nao kuhusu mbinu wanazotumia kufanya kazi zao.

Huduma wa Uchunguzi wa Kazi na Utayari wa Kazi

Mshauri wako anaweza kukusaidia kuchunguza chaguzi mbali

- mbali za kazi. Anaweza kukusaidia kwa:
- Orodha za ujuzi na maslahi
- Taarifa za soko la ajira
- Mahojiano ya habari
- Vivuli vya kazi
- Nyenzo zingine zilizoundwa ili kukusaidia kupata kazi inayofaa kwako

Kwa kuongeza, unaweza kuchagua kushiriki katika mafunzo katika usimamizi wa muda, mawasiliano baina ya watu, kuvaa kwa ajili ya mafanikio, au ujuzi mwingine laini unaohitajika kutafuta na kuweka kazi. Tunataka kuhakikisha kuwa una zana zote unazohitaji ili kufanikiwa katika utafutaji wako wa kazi na kuweza kustawi katika taaluma yako.

Huduma za Nafasi za Kazi

Mshauri wako anaweza kufanya kazi na wewe au kukusaidia kufanya kazi na wataalamu wa kituo cha wafanyikazi ili kuandika wasifu na barua za

kufunika, kutafuta nafasi za kazi, na kujiandaa kwa mahojiano. Mshauri wako anaweza kukusaidia kuwa huru kushiriki na waajiri jinsi utakavyofanya kazi za kazi na ni makao gani unaweza kuhitaji.

Ushauri wa faida kazi inapeana

Mshauri wako anaweza kukupa au kupanga usaidizi ili kuelewa jinsi kufanya kazi kutaathiri bima yoyote ya ulemavu ya hifadhi ya jamii (SSDI) au Mapato ya Usalama wa Ziada (SSI) unayoweza kuwa unapokea. Wanaweza kukusaidia kuelewa tikiti ya kwenda kazini, mipango ya PASS, vipindi vya kazi vya majaribio na vipengele vingine vya programu hizi ambavyo watu wengi hupata kutatanisha.

Huduma za Usaidizi

IDB inaweza kutoa huduma za usaidizi ambazo zinaweza kukusaidia kufikia taaluma na mafunzo unayohitaji. Hii inaweza kujumuisha vitu kama vile wasomaji, wakalimani, au usafiri. Huduma hizi zinaweza tu kutolewa wakati zinahitajika ili kufikia lengo lako na haziwezi kutolewa kupitia faida inayolingana.

Je, ninawezaje kutengeneza IPE (Mpango wa kibinafsi wa kazi)?

Mshauri wako anaweza kukusaidia kubuni na kuandika IPE yako. Mshauri wako ni chanzo kizuri cha habari na yuko tayari kufanya kazi nawe. Ukipenda, unaweza kuiandika mwenyewe au mtu mwingine akusaidie kuitayarisha. Mshauri wako atakupa fomu unazohitaji kwa madhumuni haya. Mshauri wako lazima apitie mpango huo ili kuhakikisha kuwa lengo lako litasababisha kazi, kwamba huduma unazoomba ni muhimu ili kufikia lengo lako, na kwamba IPE yako imekamilika.

Je, ikiwa mpango wangu unahitaji kubadilishwa?

Utazungumza na mshauri wako kuhusu mpango wako mara nyingi iwezekanavyo, lakini angalau mara moja kwa mwaka. Unaweza kubadilisha mpango wako ikiwa huduma na/au lengo ulilochagua si sahihi kwako. Mpango wako pia unaweza kuhitaji kubadilishwa ikiwa ufadhili au programu zitapunguzwa. Wewe na mshauri wako mtatia saina mpango uliorekebisha (uliobadilishwa) ili kuonyesha kwamba mnakubali.

Je, nitalazimika kulipia huduma?

Hutawahi kulipia huduma yoyote kati ya zifuatazo:

- tathmini ili kubaini ustahiki na kipaumbele chako kwa huduma
- tathmini ili kusaidia kuamua huduma unazohitaji
- ushauri wa urekebishaji, ushauri, na huduma za rufaa
- huduma za ufundishaji wa ukarabati
- huduma za kukusaidia kupata kazi.

Pamoja, wewe na mshauri wako mnaweza kuamua jinsi gharama ya huduma zingine italipwa. Unatarajiwa kutuma maombi na kutumia pesa kutoka kwa programu, mashirika na mashirika mengine ambayo yanaweza kusaidia kwa gharama hizi. Hii inajulikana kama "manufaa yanayoweza kulinganishwa" na tunatakiwa na kanuni za shirikisho ili kuhakikisha kuwa wateja wanatumia manufaa yanayolingana inapowezekana. Mshauri wako anaweza kukupa taarifa kuhusu nyenzo mbalimbali na kukusaidia katika mchakato huu. Idara itagharamia huduma zilizopangwa wakati rasilimali zingine hazipo.

Majukumu ya mshauri wangu ni yapi?

Mshauri wako anataka ufanikiwe na atafanya kazi nawe ili kufikia lengo lako kama ilivyokubaliwa katika mpango wako. Kwa kuongezea, mshauri wako atafanya:

- kushauriana na wewe mara kwa mara;
- kukusaidia kupata taarifa unayohitaji ili kufanya maamuzi sahihi
- kukuambia kama mshauri tofauti amepewa wewe
- kukusaidia kupanga jinsi gharama za huduma zitakavyolipwa
- kupanga kulipia gharama za huduma zitakazolipwa na Idara
- kukusaidia kupokea huduma unazohitaji kwa wakati ufaao
- kagua na kuzungumza nawe kuhusu jinsi unavyoendelea kuelekea lengo lako la ajira
- kukusaidia katika utafutaji wako wa kazi
- jadili na wewe kufungwa kwa kesi na kukujulisha kwa maandishi kesi yako inapofungwa

Majukumu yangu ni yapi?

Pamoja na kutimiza malengo mahususi na wajibu ulioainishwa katika mpango wako binafsi wa ajira (IPE), utahitaji:

- msaidie mshauri wako kupata taarifa zinazohitajika ili kubaini kama unastahiki huduma
- mjulishe mshauri wako kuhusu mabadiliko yoyote katika anwani yako, nambari ya simu, anwani ya barua pepe, au mbinu za kuwasiliana nawe
- weka miadi au mjulishe mshauri wako, mwalimu, au mtaalamu wa teknolojia ya urekebishaji wakati ni lazima ughairi miadi kwa sababu ya hali zisizotarajiwa.
- jitolee kutumia muda na nguvu zinazohitajika kufanya mazoezi ya ujuzi wowote unaojifunza kati ya mikutano na wakufunzi na kukamilisha kazi ya nyumbani iliyokubaliwa.
- msaidie mshauri wako kupata ripoti, alama, au taarifa nyingine muhimu
- mwambie mshauri wako kuhusu mabadiliko yoyote katika mapato au mahitaji yako
- omba na utumie pesa kutoka kwa chanzo chochote ambacho kitasaidia kulipia gharama za huduma zilizo rodheshwa katika mpango wako
- mwambie mshauri wako kuhusu mabadiliko makubwa katika afya yako au hali ya jumla ambayo inaweza kuathiri uwezo wako wa kupata ajira kama ilivyoainishwa kwenye mpango wako.
- unaposhiriki katika programu ya elimu au mafunzo ya kazi, hudhuria madarasa mara kwa mara na udumishe wastani unaohitajika wa alama.
- Shiriki kikamilifu katika ukaguzi wa kila mwaka wa IPE yako
- tafuta kazi kwa bidii ambayo inalingana na lengo lako la IPE
- mjulishe mshauri wako unapopata kazi.

Ikiwa sijatimiza wajibu wangu?

Huduma za urekebishaji wa ufundi zipo ili kukusaidia kupata au kuweka kazi na hufanikiwa zaidi wakati wewe na mshauri wako mnadumisha ushirikiano. Kama hutashiriki kikamilifu ili kufikia malengo kama ilivyoielezwa katika mpango wako na ikiwa utashindwa kutimiza majukumu yako, basi kuna uwezekano hautafanikiwa kupata, sembuse kuweka kazi. Huduma za urekebishaji wa ufundi si zako, na huenda

usistahiki huduma zaidi. Mshauri wako, walimu, na wataalamu wako wa teknolojia ya urekebishaji

watafanya kazi na wewe na kukupa usaidizi, lakini hatimaye mafanikio ni yako!

Je! Kama mimi na mshauri wangu hatukubaliani?

Ikiwa wewe na mshauri wako hamkubaliani kuhusu utoaji wa huduma, mpango wako, au maswala

mengine, una chaguo kadhaa za kushughulikia kutokubaliana. Hatua zifuatazo zinapendekezwa kutatua

maswala haraka iwezekanavyo:

Hatua ya 1: Zungumza na mshauri wako ili kuona kama munaweza kutatua kutokubaliana.

Mara nyingi, kutoelewana kunaweza kutatuliwa kwa kumwita mshauri wako na kufanya mazungumzo

kuhusu swala hilo. Ikiwa umejadili swala lako na mshauri isipokuwa ikiwa una wasiwasi unahusisha tabia

isiyofaa ama isiyo ya kimaadili. Na mshauri au mambo mengine ya IDB, ikiwa hujazungumza na mshauri

wako kuhusu swala hilo utaombwa kufanya hivyo

Hatua ya 2: Zungumza na mtu anayesimamia mshauri wako.

Huyu ni Keri Osterhaus na anawezapatikana

kwa 515–205-8583: ama keri.osterhaus@blind.state.ia.us

Tafadhali ruhusu siku mbili za kazi kwa jibu. Ikiwa hutapokea jibu au ujumbe nje ya ofisi kwa ya siku mbili

ya kazi, tafadhali endelea kwa hatua ya 3

Hatua ya 3: wasiliana na mkurugenzi wa wakala.

Huyu ni Emily Wharton na anawezapatikana kwa 515–802-7313 ama emily.wharton@blind.state.ia.us.

Kama hukubaliani na jibu kutoka kwa msimamizi wa programu, unaweza kutaka kuwasiliana na mkurugenzi wa wakala, tafadhali ruhusu siku mbili za kazi zitolewe kwa jibu. Ikiwa hutapokea jibu au ujumbe wa nje ya ofisi kwa siku mbili za kazi tafadhali endelea kwa hatua ya 4

Hatua ya 4: Tafuta usaidizi kupitia mpango wa usaidizi wa mteja (CAP).

Unaweza kufikia CAP katika mpango wa usaidizi wa mteja kwa ofisi ya watu wenye ulemavu kwenye ofisi ifuatayo:

Office of Persons with Disabilities,
Lucas State Office Building,
Des Moines, Iowa 50319;

Simu na TTY 1–800–652–4298.

Wakati una haki ya kutafuta usaidizi kutoka kwa CAP wakati wowote, kwenda moja kwa moja kwa

mshauri ikiwezekana na kisha kusambaza swala hilo kwa msimamizi ikiwa haujaridhika huelekea kutatua

matatizo kwa haraka zaidi. Kujifunza zaidi kuhusu mradi wa usaidizi wa mteja, tembelea tovuti yao kwa tovuti;

<https://humanrights.iowa.gov/cas/pd/client-assistance-program>

Unaweza pia kutumia njia zifwatazo kusuluhisha mzozo:

*Uliza upatanishi. Katika upatanishi, mtu wa tatu asiye na upendeleo anafanya kazi na wewe na mshauri wako kutatua swala lako.

*Omba kusikilizwa rasmi mbele ya afisa za kusikilizwa bila upendeleo. Una siku 120 baada ya mshauri wako au mambo mengine ya idara kukujulisha kuhusu uamuzi wa kuomba kusikilizwa rasmi.

Kwa habari zaidi kuhusu habari zilizo hapo juu au kuomba upatanishi au kusikilizwa rasmi, wasiliana na

msimamizi wa programu, Keri Osterhaus at 515–205-8583; ama
keri.osterhaus@blind.state.ia.us

Programu zinazosimamiwa na idara ya Iowa kwa wasio ona hutolewa kwa kufwata kichwa (VI) cha sheria

ya haki za kiraia, sheria za Iowa kuhusu haki za kiraia na kifungu cha 504 cha sheria ya urekebishaji ya

1973, kama ilivyorekebishwa. Idara inahudumia waombaji wote wasiosomeka bila kujali rangi, rangi,

imani, jinsia, mwelekeo wa kijinsia, kitambulisho cha kijinsia ,asili ya kitaifa, ulemavu au umri.

Kwa maelezo zaidi, wasiliana na mkurugenzi wa idara ya Iowa kwa wasio ona, 524 fourth street, Des moines, Iowa 50309–2364

Simu: 1-800-362-2587 ama 515–802-7313

Sisi katika idara ya vipofu tunatarajia kufanya kazi na wewe